

Излази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (и БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ) на годину 6 ф., на годину 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.
За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на четврт године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у плаћеним новчанима, или српским новчанима, или Црногорцама на Цетињу, а може се и картицом уплатити на пошту у Београду. Довољно плаћа се уредношћу. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се по редовном тарифи. За огласе неће се узимати ако се не плаћају.

Позив на претплату на

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

Отвара се овим новом претплатом на „Глас Црногорца“ за другу половину године 1885.

Цијена је „Гласу Црногорца“:
За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (и за БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ):

На годину 6 40р. а. вр.
На по године 3 . . .
На три мјесеца 1 . 50 н.
За све друге земље у Јевропи и Америци:
На годину 20 франака.
На по године 10 . . .
На три мјесеца 5 . . .

Претплатници из АУСТРО-УГАРСKE (и БОСНЕ и ХЕРЦЕГОВИНЕ) века плаћу своју претплату поштанском уплатницом на г. Петра Рамадановића у Котор.

Претплату из Србије на наш лист прима само књижа Велмира Валожића у Београду.

Претплатници с других страна плаћају своју претплату у плаћеном до Цетиња гисму на Управу „Гласа Црногорца“ на Цетиње.

Осим књижара српскијет умољавају се пријатељи овога листа по местима гдје књижара нема да се потруде око скупљања претплатника на овај лист. Њима за труд дајемо 100% које могу себи задржати од скупљене претплате.

У нашој администрацији правило је, да се лист плаћа само претплатницима. За то ко од 1. Јула ов. г. не добије листа, нек му је то знак, да нам од њега још није стигла претплата, и нек му је опомена да претплату што прије пошаље, ако жели лист држати.

Наручбене без новца нико не може се не могу уважити.

Како је Цетиње прилично удаљено од оних мјеста, гдје „Глас Црногорца“ има својих претплатника, то се препоручује свијема, који су ради тај лист и у другој половини године 1885 држати, да се изволе заједно с претплатом пријавити, како би им на вријеме листови стигли и да им не би који лист изостао.

Уједно се опомињу сви, а нарочито претплатници из Босне и Херцеговине, да не плаћу претплату у неплаћеном до Цетиња писму, јер у том случају изложени смо ми глобама, које морамо сносити без никакве невоље.

Цетиње, 15. Јуна 1885.

У П Р А В А
ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.

ЦЕТИЊЕ, 22. Јуна.

За једну земљу може се рећи да има срећан полскај, кад је са свијех или са многих страна опкољена водом, или кад има бар један слободан излазак на море. Земља тако положена много је сигурнија од спољашњих напаста, а много способнија за самостални унутрашњи развјат. Она не граничи непосредно ни с једном државом, а опет граничи са свијема, јер је море свачије и пут по вода слободан јој је до свију земаља и држава.

Она нема никаквога комшилука, али за то и не зависи од добре или лоше својих сусједа. Њен је комшилуку море, а море је добар сусјед свакоме ко умије њим да се служи. Таква држава може да живи саришено о себи самој, а да јој нико не смета.

Најкласичнији нам је примјер за то — Инглеска. Ова држава има да захваљују данашњу своју моћ свом поморском положају, разумије се поред умне и физичне енергије којом народ инглески располаже. Са тог положаја она је постала најимућнији господар свијета, што иначе никад не би била, да се је н. пр. затекла у катунској нахији.

И остале државе у Јевропи, које су положене крај мора, с мање мукe и патегије живе и одржавају своју економску самосталност.

За то и видимо чисто природни нагон у свијех држава, да теже за изласком на море. Починјући од велике Русије па до мале — Црне Горе, свуда видимо тај исти појав.

Јест, и наша мала Црна Гора, од како се памти, вазда је тежила за комадом свога мора. Она је за тијем морала тежити више него ма која друга држава, јер је њој мучно било живјети у овоме голом камењу, а тежила је та морала бити у толико силнија, што јој је море било сваки час на догледу, гледала га је сваки час са врхова својих планина. То су биле мукe и жудње подобне онима Танталовим.

Давнашња ова жеља Црне Горе испуњена је — благодарећи јунаштву њених синова и мудрој политици владе Његовога Височанства Књаза.

Црна Гора дошла је до свога мора. Она данас има своју морску обалу, своје поморске пристане у Бару и Уцињу, свој дно Бојаке који води у море, свој излазак на море.

Црна Гора може рећи данас, да је у срећном положају оних држава, које имају из својих граница слободан излазак у цијели свијет.

Та срећна околност, тај срећан положај може и треба да осигура Црној Гори њену народно-економску самосталност.

А како?

Поморска обала Црне Горе, то је једна граница њена, којом она не граничи ни с једном државом непосредно, а посредно граничи са свијема. Са те обале Црна Гора има слободан приступ к свијема државама, и све државе имају слободан приступ к њој. Из својих пристана Црна Гора са својом робом може доспјевати у коју хоће државу, а да не буде подвргнута свијема установљеним непогодама континенталнога транзита, а пошто тако она стоји отворена свијема другим државама, које имају воду да с њом ступе у трговачке и народно-економске одношаје.

Из тога је јасно извести закључак, а то је: ми треба свијема силама да се постарамо, да свој поморски положај употребимо на што више утврђење наше народно-економске самосталности и у опште нашег народно-привредног развјатка.

То ћемо учинити, ако од наших поморских пристана начинимо средина нашега народно-економског и трговачког обрта и саобраћаја са осталим свијетом. Наша извозна и увозна трговина имала би се увести преко Бара. Што Црној Гори треба, то би требао да јој даје Бар, а што свијету треба из Црне Горе, то би требао да вађе и да прима у Бару. У Бару би имало бити стовариште и смјештеније свију фабрика, прерађивања и индустријских производа, који данас Црној Гори требају, а она их сама не може да производи. То стовариште имало би бити отворено конкуренцији свијех напреднијих народа, јер само од те утакмине земља би наша имала користи. Роба аустријска, талијанска, инглеска, француска патисејала би се на нашем обалама, а од тога напјечаја имао би користити само наш потрошник. Сваки монопол био би искључен; дакле и свачија индустријска превласт. С друге опет стране извозна наша трговина налазила би се је излазиште у свијет на нашим трговинама, и на тај начин уштеђени би били наш свијет свакојаки други трошкови и друге неприлике, којијех има пуно, кад се роба мора да доноси до самога купца преко многијех преграда и запријека.

Знамо, да је све ово много лакше академички разлагати него практично у дјело приводити. Да би се наредене цијељи потпуно постигле, за то се хоће још много којешта напријед. Да би нам Бар постао средина нашега народно-економског обрта и трговачког саобраћаја са осталим свијетом, за то се њему хоће двоје: прво, да од сам постане прави поморски пристан, снабђен са свијема угодностима за поморску пловидбу и трговину; друго, да се од Бара спроведени добри путеви до свијех трговачких нијаца и свијех природних народно-економских извора Црне Горе. Осим тога двога требало би нам још и домаћа подвозна средства.

Што се првога тиче, знамо добро, колико нам још не достаје. У Бару имамо до душе „пристан“, али он се само тако зове. Лађе веће не могу да се користе тим именом његовим, не могу да пристају уз обалу његову, него морају да остану на мору. Да би дакле наш „пристан“ у Бару постао прави пристан, ваздао би од њега начинити прави поморски порат, т. ј. оградити га су два јака рукава, два насина конвергентна, заклонити га од силе морске, издупити га довољно и снабђети га свијем овим апаратима, без којијех прави порат не може да постоји.

За то се хоће новца, не мало него милиона. Ми смо још подалеко од милиона, и за то се морамо задолжити оним, што се може постићи и без милиона, а што ће нам опет послужити, да мало по мало дођемо и до милиона, па да узмогнемо оградити и наш порат у Бару.

Начело разумне поступности, које смо ставили на врх ових наших цијељи проматрања, налаже нам, да не почињемо оним, што не можемо довршити, дакле да не почињемо од милиона, него да слажимо зрно до зрна, па ћемо на тај начин доћи и до милиона, ако не баш ми који данас живимо, а оно нараштаји наши.

Ако дакле не можемо данас порат оградити у Бару, можда ћемо моћи путеве до њега.

Да видимо!

JOURNAL DE ST. PETERSBOURG О ГЛЕДСТОНУ

овако пише, праштајући се с њим:

„Оставком Гледстона завршује се извјесна периода у инглеском политичком животу. Периода та богата је великим догађајима. Што се нас тиче, који судимо из далека, подлаже од појаса страсти којима је још узмућена Инглеска, то ми можемо казати, да је у критички тренуцима велики државник, који је управљао судбином Инглеске, вазда показивао највишу прозорљивост и познавање онога што треба у даљем положају. Вазда само напоменути прилике, у којима је он ступио на управу државом. Тежије к империјализму, до крајности разбуђење по свијем странама инглеских држава а спотичући се сваку са противностима; кинарска конвенција, са обавезама Инглеске према порти, које она никако не би била у стању да испуни; одлуке берлинског уговора, које су још остале неиспуњене; Ирска, готова да отпадне од краљевине — ето какав је био положај у ономе часу, кад је био кабинет Бисмаркова. Међу тијем, за потоних пет година Инглеска је, као саучесница у јевропској концерту, радила живо да се изврше одређења берлинскога конгреса, која се тичу Црне Горе и Грчке; она се у одношају к порти отресла дојакошње политике безусловног одобравања, политике која није користила ни Инглесима ни Турцима; а у области колонијалне политике она се је трудила да привуки своје ређе силе мјесто да их дробе и расипа више него што је нужно, и ако би јој се ништа забавити могло, то би било само толико, што је још и за владе Гледстонове привола крупне жртве пређашњему империјализму.

Није вајде, зашто се помирати с фактима. У области колонијалне политике и заснивања новијих држава у далеком свијету има Инглеска доста противника, који такође траже за себе мало мјеста на овој земљи. Они неће поспјети за британским имањима, али хоће да одрже своја прапа на оно, што сматрају као своју државину. Свијет је доста велик, па би било довољно простора за сваки народ. То почињу да увиђају и у Инглеској, а увиђаје временом и боље.

За државника, који је ставио себи у задатак да свој народ изведе на

пут таквога преображаја, лежи у томе пристрасто поље славе. А глас преображаја не ограничава се само на спољашњу политику. И у својој унутрашњој политици, не гледајући на пресе смутње пута на друге многобројне зашријеке, Гледстон је вазда био руковођен широким и помишљивим плановима. Његов начин поступања према Прекој, изборна реформа која је његовом иницијативом предузета, забљажење у вјечној успомени владу и гову у Инглеској. Поеред свих могућих зашријека и свакојаких опасности, тај не ики и свијетли ум непрекидно је ишао напријед к цијели, коју је ставио пред собом, за благо своје отаџбине.

Што се нас Руса тиче, ми никад не можемо заборавити, да је Гледстон био један од оних Ниглеса, који не дијеле предраде својих земаља односно Русије. Већ по самој тој причини нама се не може а да се с похвалом и симпатичном бесједом не одзовемо великоме догађају одетина Гледстона е власти.

О новом кабинету инглеском овако се изражава, међу осталим, пети руски орган министарства иностраних дјела:

„Већи дјо чланова новог кабинета припадао је прије к саставу министарства Биконсфилдова, по конзервативна странка расположена је, тако се бар чини, да води рачун о спли ствари; бар у таком смислу најављују се у пошљедње вријеме органи те партије. У осталом, да се тако драке, то на прописује и сами здрави разум. У области иностране политике нови кабинет примио је у напљедство положај, у ком су се налазили његови претходници, и затекао се на путу, који је широко утврђен самим природним кретањем историје. Нови кабинет мора бити са свијем провикнут свијешћу сопствене одговорности а морао би са свијем не познавати стање ствај и у Јевропи, кад се не би постарао да своја дјела доведе у сагласност са владајућим потребама времена. У узамјамном положају народа лежи услов њихови узамјамни односијама. Ето по чему Русија, са гледишта својих сопствених интереса и с обзиром на помишљиву политику којој је одана, може спокојно гледати наступање у дужност новог инглеског министарства“.

Са српскога збора у Сомбору.

Јавили смо, да је српски народна слободоумна странка у Војводини завазала за 15. јуна, т. велики каролини збор у Сомбору и донијели смо позив на тај збор.

Збор је држан истога дана, на Видовдан, и ишао је, како се по првим вјештама види, веома живо. Подробни вјештаји још нам нијесу стигли. За сад ћемо доцнијети само оне телеграфске вјештаје, које у потопним српским листовима налазимо:

Сомбор, 15. Јуна. Свечано неки

Без и одушевљени Сомбор поздравља преко три хиљаде српских гостију, међу њима хиљада извојаша различитих општина са свијех страна Банке, Бавата и Сријема. Збор се конституисао и све провео и обавио у веома редом. За предједника изабран др. Суботић, за потпредједника Сима Бикар; перораторе: Мита Поповић, Јаза Обреновић, Паја Јанковић, Никол Грујић, извјештач Мата Поповић. Извјештај прочита резолуцију у шест тачака, које су сличне заградњаким закључцима. Све тачке резолуције примљене су једногласно. Резолуције заградњак збор усвојене такође једногласно, то изражава солидарност са браћом из Тројединце. Цијели цијеник српски Змај Јовановић поздрављен и одликован цијеником изазивањем и овацијама. Народ га носи тако рећи на рукама. У дебити учествовали су говорима г. г. Мита Димитријевић, аустријски угарски Срба на заградњак збор, прота Купузарев, Јаза Томаћ, уредник „Застава“, Иса Стојковић. Пошљеник власти је градеки начелник г. Михаило Хвостан. Централни одбор конституисао се је од 24 особе, који ће руководити збором за срп. нар. црквени сабор у духу и смислу српске слободоумне странке, а на темељу прихваћених резолуција.

Пошто је све било обављено, уклонио предједник у име збора: „да живи краљ!“ „да живи домовина!“ „да живи српски народ!“ На сваки од тих поздрављених одио бурни одушевљени „живи!“ Збор је са закључцима у подне готов био. Пошљеник власти је свечан концерт, а у вече балет за 400 особа.

Одушевљење је опште и града и околине и управо је неопишиво. Телеграфски поздрав стигао је до сад преко вјешетине, а стижу још, непрестано. (Срб. орган.)

Сомбор, 15. Јуна. Збор ишао најсјајније и најодушевљеније. Било најмање три хиљаде особа; странаца, већином извојаша, хиљада особа из преко 120 мјеста. Предједнао др. Јован Суботић, резиратор Мита Поповић, резолуцију заступали Мита Димитријевић, прота Купузарев, Јаза Томаћ, Иса Стојковић. Резолуција усвојена уз неопишано одушевљење једногласно као и солидарност са заградњак збором. Ратар из Дивоси Сима Радловић вели: народ жели из срца, да Германи нестане. Узмају му ријет. Збор жели, да види Змаја Јована Јовановића; издижу га на рукама, Змај вели: не може говорити, јер би могао само тамо почети, гдје је брат из Дивоси престојао. Бројани, који су стигли са свијех страна, не могу се због оштре садржане прочитати. Збор се развишао уз силно одушевљење. (Застава).

Сомбор, 15. Јуна. Бирачки збор данас одлучио: Посланици ће заступати и бранити и свагда чисто и неопишиво одржавати каролиноцрквену аутономију, која је српском народу државним законима и краљевским привилегијама, што тима законима за подлогу службе, ујемчена и осигурана; наиме они ће заступати право српског народа на слободан избор српског митрополита; стараће се, да уклоне сваку повреду аутономије, на и повреду права на слободан избор митрополита; настајаће, да се поврате вјероисповједне школе, да се подигне позорије учитељства и свештенства. Бирачи дакле бираће за посланике оне, који дају јектава, да ће тај правац заступати. Изабран је и средњи бирачки одбор од 28 чланова из различитих крајева. Бијаше преко 2000 душа. Јован Суботић предједнао. Неко хиљаде говорило против садашњег митрополита, али му ријет би заграђена. (Наше Дјело).

Сомбор, 15. Јуна. Збор у десет сати отворен.

— Боже, разумије се!

— А како се зове тај други дучек, тај тобошки ортак?

Филанкатор умуче, обори главу и естаде обртати своју киницу међу претима. — Одговарајте, дакле! — прече судица нестрљиво. — Ако ви нијесте по сукривац, кажите главниот кривца, иначе мораћете осушати да измишљате којешта, само да отресете са себе неки дјо одговорности... Ви сте стари грешник! Првом нас уапсине ради крађе, а бошто онда не бјесте рђави претходниот владња, осушине вас само на два мјесеца тамнице; али овога пута суд ће бити строжији према вама, знајте! Онога пута одастати ћете тринаест мјесеца, — и то тешке тамнице. Осим тога, пошто изиђете, бићете под надзором познатије, за неколико година, разумијете ли?... Све вас то очекује, ако не докажете да имате ортак у тој крађи и да је тај ортак кривац од вас.

Филанкатор побљаже и уздрхта кад чу те ријечи.

Полицијски надзор — то је право страшно за дучеке, то је Дамоклесова сабља што им над главом о длаци виси. Ко је под тајм надзором, не може се настанити ни гдје га полиција нађе; ако измакне, лако га ухвати, на за сами тај пријеступи осуде га поново.

Предједник др. Суботић. Учесника преко хиљаде из свију крајева српских.

Уз велико одушевљење једногласно закључено:

А) Заступати, бранити и одржавати аутономију која је државним законима ујемчена, наиме пак да ће заступати право српског народа на слободан избор митрополита и аутономно уређење односија преко школских фундација што су под руковањем сабора.

Б) Очекује се, да ће сазвани сабор свим законитим средствима настојати, да се изнимно стање, као и свака повреда аутономије, на и повреда права на слободан избор митрополита на умирење српског народа отклони.

В) Очување вјероисповједног значаја наших основних школа.

Г) Морално и материјално подизање угледа свештенства и учитеља наших.

Д) Да се у сваком срезу поради на томе, да се нааберу такови посланици, који горња начела усвајају а и лична јемства дају, да ће иста заступати.

Ђ) Ради извршења ових одлука бира се средишњи збор са сједиштем у Сомбору, на чланови су из свију крајева.

Одушевљење неопишано!

Од гостију овдје и Змаја Јована Јовановића, који је од збора одушевљеним уселима дочекао.

Све једногласно и у најбољем поретку. (Садашњост).

Нове наредбе за путнике кроз Босну и Херцеговину.

О на алаву путних исправа и вршењу полицијског надзора над странцима у Босни и Херцеговини ишле су од аустријске власти нова упутства, о којима бечка „Полит. Кореспонденција“ ово пише:

Земаљска влада за Босну и Херцеговину издала је ту недавно наредбу о издавању путних исправа за иностранство као и о вршењу полицијског надзора над странцима, која је преко одјелена унутрашњих послова саопштена свима земаљским властима. По тој наредби морају становници Босне и Херцеговине, када хоће да путују у иностранство, имати путну исправу, коју издаје земаљска влада. Они босанско-херцеговачки становници који пријеђу земаљску границу без уредне путне исправе за иностранство, потпадају под полицијску казну. Издавање путних исправа, које је од год. 1879. било дозвољено политичким властима, диже се убудуће за иностранство. Ово наређење не важи за погранични саобраћај на аустро-угарским границама, већ остају и даље у вазности за обостране пограничне становнике она иста одређења, која су и до сада у том погледу постојала. Свијан странац, који борави у Босни и Херцеговини, има се легитимовати својом уредном путном исправом, изданом од стране његове надлежне власти, која мора бити по вјешена од стране тамошње ц. кр. власти или консулата његове отаџбине или, у случају ако је докитни прије тога станао у аустро-угарској монархији и с тога није добио такво потврђење, — од стране политичке власти његовог пошљедњег мјеста борављена у монархији. За аустријске и угарске држављане довољно је да имају важећу легитимациону карту или уредну служитељску или радничку буџицу. Сваки је иностранци дужан да чим пријеђе преко земаљске границе покаже најближој политичкој власти лично своју путну исправу и да да жељеног објашњења о цијели, смјеру и трајању свога путовања или свога бављења у земљи. Ако иностранци намјерава да се у сјединишту поменути политичке власти бави дуже од 24 сах., то ће се његова

путна исправа депоновати до његовог одласка код исте власти. У случају ако буде даље путовање, дотична ће власт потврдити његову путну исправу и издати му је. Иностранци, који, до долазећа непосредно из иностранства већ из земаља аустро-угарске монархије, ступају на оккупациону земаљску, као и сви аустро-угарски држављани, нијесу обавезани, да се о чач по прелазу преко границе представе политичкој власти, већ имају да се јаве оној власти у чијем подручју најприје прекину своје путовање, те се ондје, ма и прелазно, баве. Странци који се нађу без путне исправе, или чјеје исправе не одговарају прописима, када се докитне да су подозриви, имају се држати у притвору док се не констатује њихова идентичност и казни (са 2—500 форината или затвором до 30 дана), те ако ни накнадно не узмолу да прописно легитимују своје бављење у земљи, пребациће се по издржању казне преко границе. А и иначе могу се странци, чије се држање учини да је позорно или чије се бављење у земљи с обзиром на јавни мир и поредак покаже као опасно, изнати из земаље, односно принудним начином пребацити преко границе.

Политички преглед.

У дошом дому инглескога парламента Гледстон је изио на сриједу своју премијеру са Солбријем у питању погодбе између либералаца и конзервативаца. Преписки је вођена преко саме кралице. У првом ишму каже Солбри, да нова влада није у власти да разријеши парламента прије Новембра; а почет нема већине у дошом дому, не би знала како би отпављала прешне земаљске послове. За то, прије по што управу над земаљом у своје руке прими, жељела би, да је веће либералаца потпомажу у отпављању прешних земаљских послова. Потпора би им нужна била за ово двоје: прво, у ишцању нужних кредита; друго, ако кућа не би одобрила кредите, да могу издавати упутнице на касу за онококо коликко им треба. На ово ишмо Солбријено одговорио је Гледстон истога дана, да по његовом мишљењу распут парламента не би био баш немогућ. Он држи, да се влади не ће чинити никакве сметње у отпављању нужних послова; по нарочита обрицања у погледу факата, које не познаје, он не може чинити. Одмах за тијем ишмо је Гледстон краљини, како се је савјетовао са својим друговима, на сваша, да не би било могуће у исти мах распуштити парламента. Истога дана предао је Солбри краљини ишмо од Цинбарда и Цинсена, који тако исто држе да распут парламента прије Новембра не би био законит. За тим је Солбри опет ишмо Гледстоу, да му чисто и јасно рече у чем ће га помагати, јер без тога он са својим друговима не би могао остати на влади, почет у дошом дому нема већине. Гледстон му је истога дана подио меморандум, у којем изјављује, да ће он и његови пријатељи нову владу потпомагати у овом истом правцу, у којем су се у конзервативама заузимали за закон о новој подјели изборних срезова. Солбри одговори да њему то није чисто з молу за јаснији одговор. Гледстон му одира, да је он са својим друштвом ишао, да се не би слагао са њиховим држављанским дужностима, и да би слободу дошета дома компромитовали, кад би се према новој влади обавезали, давши јој нарочита обећања. Јорд Солбри одговори на то, да он ишта друго не тржи од либералаца, него да учине изјаву, да ће новој влади дозволити, да пужне послове земаљске води, и да ће јој чинити олакшице, које су још потребне за ову

ворити... Скрпимо говор о сатовима! Казајте, дакле и одмах, тога ортак, ако га је!

— Жалосно је то, господине, одавати своје другове! — рече осјетљиво Филанкатор, — али што ћу де, кад је за невољу!... Најзад свака се себе одговара и пошто је већ ред да га именујем, ето намених се...

— Говорите...

— Тај мој ортак зове се Жан-Жеде, надимком Росиол.

Судица занесе то име на јединоме листу, на врх којег, крупним словима, бјошу наштампане ове ријечи:

„Нека се суду доведе“.

За тијем ушита:

— Шта је тај Жан-Жеде?

— Стари грешник, али од више од де, — одговори Филанкатор. — Он је издржао више осуда. Једном је одастао пет година тамнице, а по томе био под надзором десет година...

— Гдје му је стан?

— У ули де Винегр,ор...

— Број?

— Број 21.

Судица побљаже се то, на продужи

патати. Најзад, ђата прочита сав ишит Филанкаторов и овоме понуди да то потпише.

ЛСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Фијакер бр. 13.

Прии дио.

АВЕЉ И БЕРТА.

XXIII.

(Наставак).

— Гошта! — рече судица, дат је ваљ лични ош...

— С тога што сам ја био крај онога другог...

— Ама кога другог? зар некога ортака?

— Да, господине!... он је сам, тарда нам ријет, сузлао оне ситуације, а ја... ја сам био на страни. Ето шта!

— На како дошријеше сатови у ваш ковчег? Је ли их тај ортак тамо оставио?

— На јесте тамај тако, господине судице! Ја сам их примио на оставу, док се нађе прилика да их трејмо... Бјех услужан и с тога ћу пронасти!

— Услужан, рече, али, ја мним, ке без вајде, а? ... Проче, би их продали, одјелили би новац, је ли?

периоду парламента. Гасдетов на то одговори, да ће се чинити влади олакшице у одобравању кредита и да се неће ништа предузимати што би сметало уредном току државних послова. Али тежиња лежи у томе, што се нека напријед сдредити, какво ће држање влада нова заузети у раним питањима. На пошлесту изјављује Гасдетов Солзбрију, да му ништа не може посебно обрети.

Ето тако су текли преговори између Солзбрија и Гасдетова. Ако се то може назвати „погодба“, онда остављамо Солзбрија да с њом буде срећан. Како пак либерали о тој „погодби“ суде, видимо из њиховог органа „Дели-Нусе“, који о том овако абори: „Имаћемо дакле конзервативно министарство у служби, али не на влади. Оно ће заузети од милости нећине доњег дома. Та малост му је осигурача, али она има своје границе. Партја, против које су конзервативци за последње четири године као помањни бешчељ, олакшала је дакле састав конзервативног министарства, обавишаши лорду Солзбрију да ће бити и милостиво с њим поступао. Ништа му друго није обећано; али довољно му је и то, јер је већана у доњем дому див који би га у свако доба смртно могло. Под том околностима биће лорд Солзбри у стању, да послове отирања, док не пристижу општа избори. Ако ни то не узможе, ако се Хаке-Бич спотакне при буџету или лорд Солзбри при неком спољашњем питању, не ће им бити крива либерална опозиција него они сами.“

Ниче се још једнаке криви и попуњава нова министарство. За канцелара од Лапикастра (права татула, али масна плата а никакав рад) узет је Чарлс, важан личност у лондонском друштву, у политичком животу и „спорту“. Овај има своје особите идеје, али је доста подио у животу, па је доста горак и заједљив. Своје противнике напада као манат. Говор му је тежак. У пракси политички ништа се не разумијева.

Лорд Крајбрук је ватрен говорник, али његова је памет у прошлости, он не живи за садашњост. Да није одвећ жесток и напренат, могао би бити државник.

Крос и Смит обично су Инглеси, праве инглеске кифе, које је Виконтефилд пронашао, јер њему је ваљда требало да се оглади нулама.

Лорд Манере је прави торјевац, кућни, кавалер, неспособан да није мисли и ради, али и неспособан да заступа њеку партју, још мање да јој буде вођ.

Чарлс је пун духа енергије, има јаку суду уображења, а више пута удари у шаљу и лаврину. Окретан је јако у спољашњим питањима. Ватрен је и пријатан у друштву.

Пленкет је финији од Чарлса, боље се разумијева у парламенатским пословима и језговитији је говорник. Његове бесједе јако су омањене у доњем дому. Јако му је мало вољени, али он је слабог умје вјешто да употреби, кад хоће јачим гласом да удари на њеке речнице. Осим тога има двије велике мане: прво, Прајо а протестант је; друго, лажан је ујасно.

Хорст је врло mudar човек, ваљан математичар, темељит филолог, укантиран дух, при том такве нарав.

Волф је чувитији и познати криви непријатељ хришћанских источних народа.

Бафур је млад и врло пријатан човек, донадиљив и васпитан, необично висок, преко шест стола. Метафизичар је и књижевник; зна јасно и често да разлаже и да докаже. А највише му то приједи, што је нека Солзбријев, јер иначе не би био у министарству.

Ето то су лица у новом министарству и око њега

Француски министар иностраних дјела, Фресине, подио је француској комори уговор склоњен с Кином. Тијем уговором завршено је уједино ратно стање, ко

је између обе те државе владало кроз више година.

Уговор гласи овако:

Чланак 1. Француска се обавезује, да ће у покрајини азијатској, које граниче са кинеским царством, ред усвојити и одржавати. На ту циљ предвиђаће потребне мјере против разбојничких чета, које буду пријетиле јавном миру, и настојаће да се те чете не саставају. Ни у једном случају пак не смију француски војници прелазити границу, која дијели Тонкин од Кине, а обавезује се Француска, да ће ту границу поштовати и бранити од сваког нападаја. Кина пак обавезује се, да ће сузбити разбојничке чете које буду пребјегле на њено земљиште. С обзиром на јамства, којима је сигурност њених граница обезбјеђена, одриче се Кина сваки чети у Тонкин. Уговором странке установиће нарочитом погодбом све оне услове, уа које ће се зликови е једне и друге стране издати. Кинески насељеници или неваљали кинески војници, који мирно живе у Аламу, бавећи се ратарством, занатом или трговном, и не дају никаквог повода тужбама, уважаће за себе и своје имање сву ону сигурност, коју уживају и француски штећеници.

Чланак 2. Кина пристаје у свем на то да не чини никакве сметње Француској у одржању мира, обавезује се, да ће сагласи у будуће поштовати уговоре и конвенције, које су међу Француском и Аламом непосредно склоњене или које буду непосредно склоњене. Што се тиче одношаја између Кине и Алама, само се по себи разумије, да ти одношаји имају бити такви, да не смију никојим начиним кршити достојанство кинеске државе, нити давати повода да се постојећи уговор квари.

Чланак 3. У року од шест мјесеца, од дана кад овај уговор буде потписан, упутиће се повјеровани, које обе уговорне странке буду одбране, на лице мјеста, да установе границу између Кине и Тонкина. Ти ће повјеровани свугдје, где устреба, поставити међе, како би се погранична линија што јасније могла означити. У случају, да се не би могли споразумјети о мјестима, где би се имала поставити међа, или да се би могли установити појединости, које се у заједничком интересу једне и друге земаље имају предузети на садашњој граници Тонкина, извјештаће о том своје владе.

Чланак 4. Како граница једном буде установљена, моћи ће Французи или њихови путићеници, па и странци те живе у Тонкину, прелазити границу и узлазити у Кину, али само онда, ако се буду већ у напријед снабдијели путним листом, који ће кинеске пограничне власти издавати на захтјев француских власти. За кинеске поданике дозвољна је дозвола, издања од царских пограничних власти. Кинески поданици, који би се хтели упутићити сухим на Кину у Тонкин, имаће се снабдијети уредним путним листовима, које ће француске власти издавати на захтјев царских власти.

Чланак 5. Трговина — увоз и извоз — биће француским трговцима као и кинеским дозвољена преко границе између Кине и Тонкина. Но та трговина мора се тјерати са извесних тачака, које ће се доцније установити и којих број и избор мора стојати у сразјери са правцем и опсегом промета између обе земаље. Уредбе пак, које у том погледу важе унутрашњости кинеске државе, биће и овдје уважене. Под сваки начин установиће се на кинеској граници двије такве тачке, једна порох Лао Каја, а друга с ону страну Лангеона. Француски трговци могу се на тим тачкама настанити под истим условима и истим олакшицама као и у пристанима отвореним старој трго-

вини. На тим тачкама устројеће кинеска влада царинарнице, а француска влада моћи ће ту смјестити своје консуле с истима правима и надлежностима, што их уживају консули у отвореним пристанима. Тако исто моћи ће кинески цар у споразуму са француском владом измјестити своје консуле у главним мјестима Тонкина.

Чланак 6. Посебним правилима, која ће се овим уговором предложити, уста новиће се поближе услови, под којима се смеће тјерати трговина коном између Тонкина и кинеских покрајина Икина, Квангсија и Квангтонга. Та правила израдиће повјеровани за три мјесца, од овога дана кад уговор овај буде потписан.

Чланак 7. Обавезује се Француска, да ће у Тонкину градити путове и железнице, а Кина с друге стране пристаје, да се при грађњи својих железница позавиће служи француском индустријом.

Чланак 8. Одрбује, да уговор овај траје десет година. Не буде да шест мјесеца прије него истече откazan ли с једне стране, остаје у снази за даље десет година.

Чланак 9. говори о напуштању Фордозе и осталих рибарских острва, које се има предузети за мјесец дана.

Чланак 10. установљује начин ратификације. Уговор је датиран у Цијевцину 9. Јуна 1885.

Кад се добро проучи овај уговор, тешко је погодити ко је кога побједио: да ли Французи Кинезе или Кинези Французе?

Данашња наша депеша из Рима каже нам, да је краљ тајински повјерио Депретису састав новог министарства и да је Депретис тај задатак већ извршио. Ново министарство, које се не ће много разликовати од досадашњег, представљено је комори. Том приликом изјавио је Депретис, да ће остати вјеран либералним начелима и да ће у свему бити солидаран с Мадонинијем. Завидљиво је било знати, како ће се Депретис држати у питању колонијалне политике, који данас, како је већ познато, изјавио тачити Италију. Депретис у том погледу није ништа поуздано, чисто и јасно казаво. Он се позвао на своје године, које су најбоље јемство, да се не ће упуштати у смјела подухва. Депретису има 72 године, и осјећа се доста слабо. Депретис је само одгодио комору, а држало се да ће је са свјетом распусти, јер се сматрало да је то још једна могућност да се ванке изаоса у коме се данас налази парламентаризам тајински, а загледи су доста такви, као што уједнавају поудано највјештаји из Италије, да ће земља, која је сета и пресвета свакидашњих тлавица, послати у комору такве људе, који се не ће руководити личним осјећањима и који ће чврсто стојати уз владу, док се ова буде држала права свога. Ипак Депретис није се смисо одважити, да распусти комору.

Из Алжира јавља се, како су се тамо обратили Французи и Руси. Тамо је на пријетли стигло убојно бродовље руско. Ту прилику употребе новинари алжирски, те приреду гоубу у част руским поморским офицерима. На обједу благодарно је управитељ места „Солидарите“ Руенма, што су са своје фрегате „Генерал-Адмирал“ упали своје пријатељство алжирским вољенима, те рече, како тијелна заједница постоји између руског и француског народа; један је, вели, позвао да Азију просвијетли, други Африку. Француска дубо Руену, као што ова дуби Француску. Говорник закључи овакве ријечи: „Војници! Ми вас сматрамо као сторе другове и савезнике у оружју, које ми заваљамо сјеверним Французима. Ја навијам у адмирал руског народа и руске војске!“ — Адмирал Комаров благо-

дарчо је, на срдачној тозби а пријатељским изјавима, и мањо је адмиралу за здравље Француске. За вјерне обједи свјетли је руска тачка и жарсела. Сутра дан Руену на својим бродовима дочекали Французе

Домаће вијести.

ЦЕТИЊЕ, 22. Јуна.

— Његова Високопства Кијаз и Кијазкија, са својима свјетлим чиновима алашског Владарућег Дома и вратом, дошли су у сриједу у Бар, где ће се њеко вријеме задржавати.

— У понедељак прослављен је на Цетињу рођења Његове Свјетлости Кијаз-Нашид-Салика. Ово је био свјетковина овога за цијелу Црну Гору редосла дана ограничена је била само на црквену прославу. У то име држана је прије подне у орд. св. обитељи служба божја, а за тијем благодарње, на којем је чинодрјествовао са свјетлостом просвешћени владика г. Митрофан, а присуствовати су Њазова Високопства Кијаз и Кијазкија са свјетлим чиновима Владарућег Дома, пригосио до тојанственица, страни заступници који се овдје налазе, чиновништво и народ. Просјеје благодарње изјавио је у св. Двор на честитане. И из свјетлост осталих крајева Црне Горе примио је Кијаз-Нашид-Салика постољем честитанка од стране власти и народа.

— Заступник великобритански г. Грип, који се њеко вријеме бавио на Цетињу, пошао је у сриједу одандо у Скадар.

— Аустро угарски заступник г. потпуковник Милиновић, вратио се јуче са своја пута у Беч.

— У овд. сјмнзацији отпочеће годишњи сјетити у уторник 26. ов. м. и трајће за четар дана.

— У страним листовима читамо, како су овд. страни заступници, који стално не живе у нашем мјесту, журио потекли прије неколико дана на Цетиње ради њекојих навадних и важних послова. Јест истина, да су овако на измјенице долазили неваљави орд. страни заступници, који из стоје стално на Цетињу, али то није ништа ванредно нити ненадно, јер они то чине ваљда кад илзију овдје каква посла. Да су овога пута овамо „поткак журио“ ради њекојих „навадних“ и „важних“ послова, то нам није познато, то видимо тек из бечкијех листова. Знамо само толико, да су на обичним колима и дошли и пошли. А могуће је, да су имали и каквих важних послова овдје. „Ненадно“ пак не знамо да се што догодило, јер је код нас све у најдјелом миру и реду. Можда бечким уредницама досађује неваљавост прилика. Хоће она да „дјејствује“ на слабе мошаве.

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 3. Јуна. — Ове недеље имали смо широк дост. тих, облачно вријеме и кишу, па четири дана мавстро прилично дач и веодро, па два дана бура прилично јака и мало облачно. А море мирно. Улазак и излазак Бојане био је слободан.

Доједрише:

Траб. при. „Шеши Бахер“, тон. 38, кап. Абеди Закули, из Обота, су 5 момака, ердат дрва.

Траб. при. „Дијева Ружа“, тон. 16, кап. Вели Сеиди, из Обота, су 4 момака, празни.

Траб. при. „Св. Вакла“, тон. 40, кап. Омер Шабани, из Обота, су 6 момака, ердат дрва.

— Свршено је! Ја ћу одлежати неко вријеме, а можда скучиће ме и под надзор пошти, али ни онај нигов не ће у миру изјести колач што га доби ваљавом.

— Ти си га одао?

— Да, као главног дучежа свјетлостова...

— Ама мене вијеси поминило?

— Тебе? Ни дао Бог! Ти ми вијесиш нигит' учинио! Ти си мој пријатељ! У осталим шта бих могао рећи о теби?

— Да, послаће ме у Мадонет... То сам углавном са судијом... Говори, бога ти, да о теби тамо поштау, бар ћемо једнака сагн...

Двије уре након тога разговора, Филанктр са још неколико намјерљивих другова, сједи у таванчарској кола.

Путем, траљаме он задовољно руке.

— Ако се вјешто не изаучеш, допове Жан Жеди, а како си се прије још добро забиљеж, изаући ћеш и та дебели крај,

— мрљаво Филанктр.

Али и њега напјејери назање!

Судиј није се заузео да га отприва у Мадонет.

Но се кола уставине пред таваницом Сент-Палажи, и ту спратине Филанктра.

(Наставиће се.)

Филанктр потписе драговољно, на поглада судца, као да би хтјо још нешто да рече.

— Но, шта имате још да кажете? — упита судца.

— Господине, по свој правци, уапсеће Жан Жеди...

— На онда?

— На, могао бах вас препорочио да ме до затворите у исту таваницу где и њега... Он је дола, описан јако и осветљив. Кад га ухвате, одмах ће се сјетити да сам га ја одао, разумије се. А како је он злобни и живаљив, ја ја миран и некак као овчица, сломиће ми ребра, чим ме удеши...

Би ли ви имали доброту да ме пошлите у Мадонет?

Мадонет застане се таваница, која је, неколико година након долајаја које новинама, срушена била.

— На добро! — одговори судца — видјећемо!

— Фала вам, господине судце, ни ми сјасосто живот!

Судца понуни са још неколике ријечи упути наредбу да се доведе Жан Жеди, надимком Росић.

За тијем напсе неколике прете на другове листу, који приложи о овоме првоме, пак зазвони.

Редни стражар уђе.

— Ово предајте поглавару јавне сигурности, и нека се одмах заврши што је у писму наређено! — рече судца.

Пет минута послје, стражар предаде наредбу овоме коме би упућена и понови оне ријечи:

— Нека се одмах изврши наредба!

— Добро. дају потребите наредбе, — рече поглавар пошто прочита судчев лист.

За тим звону једнога жандара из оближње собе, који је тамо прегледао неки дебели записник.

— Жобен!

— Чујем, господине!

— Треба да ви узмете тај посао...

— Какви посао?

— Да уапсите некога у улици до Винегрјер, бр. 21.

— Како се зове тај?

— Неки Жан Жеди, надимком Росић.

— Жан Жеди, надимком Росић!... — понови Жобен, пребирајући по својој памети. — Да, да, сад га се сјећам! Тај нам је већ био гост више од једном, а био је и под надзором, па је дошао у Париз. Ми смо га назвали анајућа да нема чим да живи ако не крајом. Али то ти је предредна дола; није могуће ухвати га на дјелу...

— Дакле, познате га?

— Да, да, сад га се сјећам! Тај нам је већ био гост више од једном, а био је и под надзором, па је дошао у Париз. Ми смо га назвали анајућа да нема чим да живи ако не крајом. Али то ти је предредна дола; није могуће ухвати га на дјелу...

— Дакле, познате га?

— Да, да, сад га се сјећам! Тај нам је већ био гост више од једном, а био је и под надзором, па је дошао у Париз. Ми смо га назвали анајућа да нема чим да живи ако не крајом. Али то ти је предредна дола; није могуће ухвати га на дјелу...

— Дакле, познате га?

Шкуна тур. «Уда Верди», тон 53, кап. Омер Билали, из Триполи, су 7 момака, крцат соли.

Траб. при. «Два Брата», тон 25, кап. Шехер Мехмед, из Обота, су 5 момака, празан.

Шкуна тур. «Уда Верди», тон 80, кап. Амет Шехер, из Медве, су 7 момака, празан.

Траб. при. «Софија», тон 24, кап. Мустафа Туло, из Обота, су 5 момака, празан.

Траб. итал. «Св. Лучија», тон 15, кап. П. Луиџи, из Обота, су 5 момака, крцат коже.

Одједрише:

Траб. при. «Шехин Бахер», тон 58, кап. Абедун Закули, су 5 момака, за Малту, крцат дрва.

Траб. при. «Дијена Ружа», тон 15, кап. Вели Санди, за Медве, су 4 момака, празан.

Траб. при. «Св. Никола», тон 40, кап. Омер Шабан, за Триполи, су 6 момака, крцат кости.

Шкуна тур. «Уда Верди», тон 55, кап. Омер Билали, из Обота, су 7 момака, крцат соли.

Траб. при. «Два Брата», тон 25, кап. Шехер Мехмед, из Обота, су 5 момака, празан.

Шкуна тур. «Уда Верди», тон 80, кап. Амет Шехер, из Триполи, су 7 момака, крцат дрва.

Траб. при. «Софија», тон 24, кап. Мустафа Туло, за Медве, су 5 момака, празан.

Траб. итал. «Св. Лучија», тон 15, кап. П. Луиџи, из Триполи, су 5 момака, крцат коже.

Бар, 18. Јуна. — Ове недеље имамо две вјетрове од III. и IV. квадранта средње и море гдјегод узбуњено. Било је и кишовито за прве два дана, па иза тога гдјегод ведро а гдјегод облачно.

Барометар држи се гдјегод 76. — Стање температуре Реом. 26 — у ладу.

12. ов. м. дође из Будве пароб. куч. уг. «Змирија», тон 420, кап. А. Фалер, са неколико трговине за ову луку и пошто учине своје операције крену до Крфа.

15. ов. м. дође из Будве брацера куч. уг. «Јовановић», тон 10, кап. Иво Милан, крцат комоне и празних бачева за Цават.

Јучер врата се уредио из Крфа и Арбаније вишепоменути пароброд «Змирија», кап. А. Фалер, који искрца неколико путника и трговине за овђе и као обично продужи своју ливају за Далмацију и Триполи.

Народна привреда.

Кад треба отпочети жетву жита.

Многи земљорадници још и дан данас утврђу држи, да је онда право вријеме жетви жита прилијети, кад су зрна потпуно зрела, тако рећи сасвим тврда; а међутим која су непотпуно зрела, да ниј су за никакву употребу. Истина, само један разлог могао би се с правом изијести из сриједи и рећи, да непотпуно зрела зрна немају вредности, кад се оно зрно за сјејемо да употреби. Иначе, сви остали разлози, без икакве су вредности и важности; јер жетва, кад би се у оно доба извршила, у које мисли наши земљорадници, т. ј. кад је зрно потпуно зрело, ево каквих штетних последица има:

1. При жетвењу, скупљању, везивању, товару и растоваривању, без сумње, знатно се много зрна изгуби, управо може се рећи, — што не би било претерано, — да се онаколика количина упропасте, колико је сјејмена узето за сјејемо. У осталом, птица и друга живина, редом сјећују тава поља, јер изобилно а на лак начин хране налазе. Но осим тога, и ако птице једу не таквим клицама зрнелима, ипак га за толико остане на земљи, да се често пута може вијети, како жива зозови, као да је сјејано по пољу.

2. Друга, а може се рећи највећа штета од заочено жетве, састоји се у томе, што су зрна много допијана и иначе, кад се у право вријеме поже. Опитима је доказано, а и наука потврђује, да на 4 недеље прије потпуно зрелости, зрна имају више млечног сока и шећера, који се постепено губиљају и измјењују, и то: шећерна материја у етер, а млечни сок у лебац и бјелачевину. Чим се ова измјена и претварање сврши, што била на 14 дана прије потпуно зрелости, онда зрна имају највећу количину етера и лебака. У ово доба пожњевена жита дају највише а финог брашна а најмање меканиа, пошто је зрнка, која обмотана зрно врло танка; и најзад, зрна су онда најтежа. Ако се пропусти то вријеме и очекује, да потпуно узре жито на злату, онда ће зрнка све дебла и дебла бити, која ће имати доста силног влакна, што се

може учини при жетвењу, кад се мање брашна а више меканиа добија. На сваки начин зна се, да су брашно и лебац далеко важнија од меканиа, због чега и житарски трговци, водонапрари, пекари, и др., увијек гледају, те купују оно жито, које је танко дускато, које ће дакле више брашна а мање меканиа дати, које је теже, — а жита такве квалитете скупоје и плаћају.

3. Заоченом жетвом производи се и та штета, што се слама мање цијени, јер што већа сазри, тим мање хранљивих дјелова у себи има, а због тога се слава мање и цијени.

4. Кад су жита презрела, онда не може ни мало да се уштеди на времену и радној снази, јер се не може да коси, већ се мора сриом жетети.

И ове четири штетне последице, које наведосмо а које наступују услед заоченовања са жетвом, мислимо да су довољне, па да земљорадници увиде, да су на погрешном путу, ако чекају да жито презри. С тога дакле, ваља од сада далеко већу напну поклањати правом времену жетве, управо онолико исту, колика се поклања и осталим тако важним радњама.

Које је дакле сада право вријеме, када треба жетву отпочети, т. ј. када ће зрна имати највише брашна и лебака, а слама највећу хранљивост?

Да се то дозна, нужно је, да се неспешно осматрају жита на самим нпима. Овај посао осматрања треба сам домаћин да предузима а никакво млије; јер овака је свједство, хоће ли жито прије или позније жетети или косити.

У овом погледу при осматрању треба увијек да домаћина руководи правило: да је увијек боље 2—3 дана раније отпочети жетву, но 1—2 дана доцније.

Ми ћемо сада овдје у кратко навести оне знаке, које треба домаћин да зна при прегледању жита.

Јечам треба онда жетети или косити, кад су зрна и оје на класу подједнако обојени, а класе није са свим оборен на ниже. Но ако су зрна бијела, а класе је више или мање повијен на ниже, онда је и у овом случају јечам стигао за кошење.

Шеницу треба онда жетети или косити, кад зрно није више млијечно; али кад није онет на тако тврдо, да се не може мећу претима агњечити. Или, кад је злат за 5—10 см. од врха на ниже пожутио као слама. Код презреле шенице класови су оборени на ниже а кошуљца створена.

Овас (зоб) ваља онда косити, кад кошуљца још није почела да се отвја, када је злат почео мрко да се боја и да добија црвене, а слама онет почела да се жути.

Раж треба онда косити, кад су се зрна тако стврдула, да кад се зрно поклот притисне, оно се угуба, а да се не распресе. Млијечни дјелови су се већ у брашно преобратили. Пошто је покомена раж, онда треба снопови да стоје 4—6 дана да зрно дозре. Послије тога времена треба их сложити у крстине, на волити на гувно; ако има много траве или корова, треба правити мале снопове, које треба оставити неколико дана на њиви, да се просуши она трава, па онда тек возити на гувно.

Овдје смо споменули кад је пријеме жетви, кад се зрно хоће да употреби за брашно или друге потребе. Но, што се таче времена када треба жетети жита ради сјемена за сјејемо, ту већ треба назити, па онда предузети, кад је жито зрело, т. ј. на двије недеље дозрије отпочети, но што се предузима при производњи жита за друге потребе.

На завршетку казасмо још само то, да се ове користи добијају, кад се жито поже у вријеме које наведосмо:

1. нема толико штете у зрну.
2. добија се највише од највишајег брашна.
3. жито је онда најтеже,
4. слама је хранљивија,
5. знатно се уштеди радна снага, јер се жито може да коси.

— Теж —

Телеграми «Гласа Црногорца».

РИМ, 19. Јуна. У комори објавио Депретис да је саставио нови кабинет који ће остати вјеран чачелима либерализма и ићи ће путем дојакшије владе. Потврдио је своју солидарност са Малинијем и нагласио како му године не дозвољавају да се упушта у одважна предузвћа. Комора је одгођена.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Писање противу колере у Шпанији). Један од дописника париско-

га «Тана» упутио се у Валенсију, гдје од неких времена влада колерна зараза, те се увијерно о успјеху писања. Од 15. Априла до 19. Маја писано је у валенсијским, у покрајини Валенсији; од 16.000 становника, њих 8.784 писали су а остали нијесу. Од 118 особа, које су од колере обољеле, умрло је 71, док је од 14 писаних умрло само 8 особа. Још је довољнији био успјех у Алгерукофеју. Као што је познато пронашао је др. Феран ово писане противу колере, но сам хвалом признаје, да му је то могло поћи за руком само на темељу пређашњег Пастерова рада; то писане није ништа друго до књижа обичнога писања крста. Исти дописник дао се сам писати, и описује то овим ријечима: «Операција прилично задаје бол. Одмах се ојећа јак бол и не може се маћи рукама, јер се операција врши на млињима. Послије 5 или 6 сати појави се грозница, а било куда 120 пута у минути. Послије десет сахати почне се тјело угријавати и температура у њему расте. Грознице мало по мало нестаје и операција почиње јаким дисањем. Послије 12 сахати смучи се, нестаје жетита и добије се пролија.» То су по ријечима дописника симптоми овог писана. Према досадашњим изијешајима не може се поуздавати, да ли се ово ередство показало као сигурно противу колере. Шпанска је влада забранила др. Ферану и његовим помоћницима даље писане сведотле, докле изастане комисија из представника најученијих лекара не вениа његову методу писана.

(П. Лазу Нанчића) сарадника «Заставе», наша је будимештанска порота због познатога чланка «омладине» једногласно за криво, те га је тако поротни суд осудио на годину дана затвора и на 70 фор. у име судских трошкова. Лазу Нанчић је искао, да се остави на слободи докле, док му курија у уложеној ништавај жалби пуноважно ријешење не донесе, па суд му молбу није ухватио, те је тако Лазу Нанчић одмах отпочео издржављено казне.

(Српски језик на буданештанском универзитету). Пештанске новине јављају, да ће се идуче године увести на буданештанском универзитету катедра српског језика и српске књижевности.

Књижевни огласи.

Изашао је 23.ли број

«ЦРНОГОРКА»

у којем се налази ово:

- 1) Наш едноклово коло. Пјесма црногорске омладине, која се пјева као: «Радо иде...» Од Ф. Ј. Ковачевића.
- 2) Гете и његова народна свијест. П. Писе др. Лазу Коетић.
- 3) Плавојчица. Пјесма Сава Ст. Рачета.
- 4) Сеоба Ивана Црнојевића и а Цетиње. (Мала приповијетка из црногорске историје.) Писе М. Драговић.
- 5) Отац Нико. Пријевод из «Nouveau Revue».
- 6) Књижевне вијести. Преглед. Друштва. Читула.
- 7) Кореспонденција.
- 8) Позив на претплату.

«Црногорка», лист за књижевност и науку, налази на Цетињу сваког четвртка на цијелом табаку.

Стаје за Црну Гору Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину: на годину 4 фор. — а. вр. На по године . . . 2 " — " " На три мјесеца . . 1 " — " "

За све остале земље:

На годину . . 15 франка у злату На по године . . 8 " " " На три мјесеца 4 франка у злату.

Претплата из Црне Горе шаље се управо «уредиштву «Црногорке» на Цетиње».

Претплата из Аустро-Угарске Босне и Херцеговине) нека се шаље поштанском упућеником на г. Петра Рамадановића у Котор.

Претплата из Србије нека се шаље књижари Радослава у Биоград.

Из свијех тих држава ко хоће може слати претплату и уплату на уредиштву «Црногорке», али ваља само у плаћањем до Петиња писму.

Нови претплатници могу још добити све бројеве «Црногорке» од почетка нове године.

Цетиње, 22. Јуна 1885.

Уредиштву «Црногорке».

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Прво издање «Зборника правила», што сам прије нест мјесеци напечатиао, са свијем је већ испрљено. Ново напу-

било међутим у тако знатноме броју ми надозаде, да морам приредити

друго поправљено и помножено издање

ЗБОРНИКА

ПРАВИЛА

која су примљена православном црквом.

Издање ће ово бити помножено Поштом каноничким патр. Фотија, као најбољим систематичким прегледом свега каноничнога материјала, што се у Зборнику садржи; а поправљено ће бити према опаскама, што су ми пријатељи науке на прво издање учинили.

Ако је прво издање свеопште одобрене стекло и заслужио све оне дијелне одзиве српске и њемачке штампе, ја се надам, да ће ово друго издање још повољније бити нашем свештенству, коме је Зборник намјенен, а и правницима, који се нашим правом баве.

Цијена је Зборнику у обичном увезу 3 фор. (7 дин. 50 дин. пара), а у тврдом увезу 3 фор. 60 новч. (9 дин.) Ко приложи још 25 новч. (односно 70 дин. пара), добиће књигу препоручено. На десет књига што ми ко наручи, уступићу једну на дар. Претплата нека се шаље мени непосредно, у Задру (Zadar, Dalmatien), на Видовдан 1885.

Др. Никодим Милаш,
архимандрит.

Број 428.

ОБЈАВА.

Књаж. поморски органи наша су избачено на обали црногорског мора 11 комата јелових гредица (мурала) и 119 полугредица (мезомурала) и све је ово смјештено код књаж. лука: Уциња и Св. Николе.

Ово је дрвље, по свој прилици услед непогоде на мору, неки од бродова, за олакшати терет и снасти се, привућен био избачити.

Власник речене дрвсарије нека се изводи са чистим доказима, да је његова, пријавити којој од поменутих управа, и биће му предата, пошто исплати учињене трошкове око исте.

Цетиње, 14. Јуна 1885.

Канцеларија

Поморског Одјелања.

(1—3)

Опомена и позив.

Сви комисионари у Црној Гори и на страпи, који су на почетку ове године добили календар «Орлић» на продају, умољавају се овим, да изводе што пријед рачуне закључити и довад за продате књиге, по одбитку припадајуће им прсазије, као и остатак непродајних књига овамо послати.

Цетиње, 1. Јуна 1885.

Управа

Штампарије Цетињске Читалице.

(3—3)

ОГЛАСИ.

5000

ОСТАТАКА ОД ЧОХЕ

(3—4 м.) у свијема бојама за потпуно мушко одијело шаље под ривалсом, 1 остатак за 2, 5,

L. Storeh in Brünn

Што се не допадне, прима се натраг без замјерке.

Моштре шаљу се на принежано 10 новч. у поштанским билежима. (38—52)

Личење Радикално

и БРЗО

свијех

БОЈЕСТИ нервозних,
ЕНЕЛЕНТИЧНИХ И ТАЈНИХ

по мојој сонетесној методи.

Награда се не тржи напријед него кад болесник оздрави.

Др. проф. А. МАЛАСПИНА

члан многих учених друштава
106, Faubourg, St. Antoine 106. Paris

ЛЕКОВИ СЕ ДАЈУ ПРЕКО ПИСМА

(45—52)